

TRO & MISSION

JOHANNES TEGNINGER GIVER LIV TIL BIBELENS FORTÆLLINGER

> SIDE 10

TEMA:
BLODET

> SIDE 24

NYE CAMBODJA-MISSIONÆRER
VIL FORMIDLE FRIHED I JESUS

> SIDE 6

LMBU STØTTER BØRN
PÅ LIVING HOPE CENTER

> SIDE 22

EKS-MUSLIM ER EVANGELIST
OG ANSAT I SOMA BIBLIA

> SIDE 38

Vil du være med
til at bygge en skole?

DIN STØTTE GØR EN FORSKEL

GØR BØRNEENS DRØM OM EN SKOLE TIL VIRKELIGHED
- OG STØT ARBEJDET I RUN TA EK I CAMBODJA

"Living Hope Center" blev indviet sidste år, men vi er ikke i mål!
I de kommende måneder skal der bygges en skolebygning til børnene
i pre-school. Bygningen skal også rumme værelser og faciliteter til
brug ved blandt andet kristne ungdomslejre.

STØT LM'S ARBEJDE

Når du støtter arbejdet i Cambodja, er du med til at udbrede evangeliet
og bringe lys i mørket. Men din støtte går også til diakonale indsatser,
så mennesker får hjælp i hverdagen og håb for fremtiden.

Giv din støtte på dlm.dk/stot eller på MobilePay 66288.

INDHOLD

6 Vi vil formidle friheden i Jesus

10 PORTRÆT

Johannes tegninger giver liv til Bibelens fortællinger

18 LM RUNDT

- > Tre nye ansatte i LMBU
- > Vil give frimodighed i rollen som forældre
- > LMBU hjælper børn i Cambodja

24 **TEMA: BLODET**

- > Blodet har en særlig status i Bibelen
- > Nadverens blod giver fornyelse indefra
- > Tænk, at blodet rækker til alle
- > Det er stærkt at kunne sige "udgydt for dig"
- > Led det ind i mine årer

30 **KIRKEN VERDEN RUNDT**

33 **NYT FRA LM**

34 LM støtter op om de danske jøder

35 ANMELDELSE

For enden af regnbuen

36 **HAN LEVER**

- > Danskerne skal høre om Jesus til påske og jul

38 "Jeg må bare forkynde evangeliet for de unæede"

43 Mit hjerte er hos børnene på Huruma Center

MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN

ANSV. REDAKTØR

MHT@DLM.DK

HAN LEVER – OGSÅ I 2025

Et nyt år byder på nye tiltag. Det gør sig også gældende i *Tro og Mission*.

Indtil påske er der i hvert nummer sat to sider af til at fortælle om en særlig evangelisationskampagne, hvis aktiviteter hovedsageligt centrerer sig om de store højtider i 2025 – først påsken og derefter julen.

Med kampagnen, som bærer navnet HAN LEVER, vil LM i samarbejde med en række søsterorganisationer være med til at fortælle det altafgørende, kristne budskab. Centralt for kampagnen er at opmuntre til, at man lokalt planlægger påske- og julearrangementer, med særlig appel til og tanke på dem, som ikke normalt dukker op i kirken eller missionshuset.

EN LIDT ANDERLEDES PÅSKEUGE

Mange har sikkert allerede lagt et program for, hvad der skal ske i dette års påskeuge i menighed og missionshus: gudstjenester, aftenmøder, refleksionsaftener, påskefrokoster, påskesalme-sang med mere. Målet med kampagnen er ikke, at programmet skal smides i papirkurven. Spørgsmålet er imidlertid, om der i år ikke skal inviteres bredere ud til disse arrangementer og møder, og om de i højere grad skal formes, så de

tiltrækker andre end dem, som følger sig hjemme i LM.

Hvis folk uden for netværket tager imod invitationen, betyder det naturligvis, at vi ikke kan gøre helt, som vi plejer, ikke kan formulere os, som vi er vant til, ikke kan forvente den samme forståelse som ellers – måske må vi endda ændre på rammerne. Her vil HAN LEVER gerne hjælpe med og give inspiration og hjælp til, hvordan man kan gribe det an.

FORDI HAN LEVER

Det er i den forbindelse vigtigt at være bevidst om, at det, vi selv har vænnet os til, faktisk kræver et par – til tider krævende – mellemregninger, før det rigtig giver mening for andre. Det gælder også de centrale dele af kristentroen. Vores optagethed af blodet, som er dette nummers tema, kræver en forklaring – det siger ikke sig selv. Talen om Jesu blod som noget glædeligt og vigtigt giver kun mening på én betingelse: at døden ved netop det blod er besejret, og at han, som ofrede sit liv, opstod igen. Evangeliets tale om blodet giver kun mening, fordi HAN LEVER – fordi hans blod giver os liv.

Du kan læse mere om kampagnen på side 36-37 – og i de kommende numre.

FOTO: LMH

BIBELSKOLE ANSÆTTER LÆRER TIL NYE FAG

LMH har ansat Katrine Vigilius Kjøller-Hansen som ny lærer fra den 1. februar.

Hun glæder sig til at undervise i evangelisation og sport og i to nye fag, nemlig "Bibelkvinder" og "At afkode tidsånden".

Derudover skal hun stå for en række temadage, som ikke er nærmere defineret endnu.

SEKSUALITET GENNEM HELE LIVET

LM's og IM's familie- og ungdomsarbejde, DFS og Adam-ogEva.dk inviterer til konferencen *Kærlighed og seksualitet gennem hele livet*. Konferencen finder sted den 20. og 27. marts i henholdsvis Hillerød og Herning.

Indholdet er målrettet forskellige livsfaser og belyser, hvordan seksualiteten kan skifte karakter undervejs i livet.

Tilmeld dig på familiearbejde.dk inden den 14. marts.

FOTO: MARTIN GRAVGAARD

NY FORSTANDER PÅ STUBBEKØBING EFTERSKOLE

Kort før jul begyndte Sara Nedergaard Askholm som forstander på Stubbekøbing Efterskole.

Hun er uddannet lærer og cand.pæd. IT og har været trivsels- og inklusionslærer på Djurslands Efterskole. Hun kommer fra en stilling som lærer i en specialklasse på en folkeskole.

"Jeg glæder mig til at være med til at sikre gode rammer, pædagogisk udvikling og trivsel, der afspejler Jesu menneskesyn," siger hun.

Hun bor i Aarhus med sin mand og tre børn og er på skolen fire dage om ugen. Familien flytter til Stubbekøbing i løbet af foråret.

FOTO: LMH

FEST FOR NYE MISSIONÆRER. SØNDAG DEN 5. JANUAR VAR OMKRING 325 MENNESKER MØDT OP PÅ LØGUMKLOSTER EFTERSKOLE FOR AT SENDE LM'S NYESTE MISSIONÆRER – BIRGITTE KOUSGAARD OG NIELS KOUSGAARD – GODT AFSTED TIL DERES OPGAVER I CAMBODJA.

FOTO: PRIVAT

NY KOLLEGIELEDER I BATTAMBANG

LM-kollegiet, Manna House, i byen Battambang i Cambodja har fået ny leder.

Det er den 34-årige Lida Ny, som på billedet står længst til venstre ved siden af den tidligere leder, Kunchea, og missionær Anju Raja Bak-Skovborg.

Den nye kollegieleder kommer selv fra Battambang og har været kristen i 20 år. Hendes mand, Vanna, er ansat på et andet kristent kollegie i byen, Lighthouse, som LM's kollegie samarbejder med. Derigennem har hun også fået en

del erfaring med kollegielivet og det at have med unge mennesker at gøre.

Parret har tre børn på 12, 11 og 7 år, og de kommer i en kirke i byen, hvor Lida Ny er leder af søndagsskolen.

Kollegiet i Battambang blev oprettet i 2022 med plads til, at 20 unge piger kan få et kristent hjem i storbyen, mens de studerer.

Lida Ny brænder for, at pigerne skal lære Gud at kende og lære huslige pligter og færdigheder til livet udenfor kollegiet.

Jeg drømmer om, at pigerne må få et solidt kendskab til Gud her på kollegiet.

LIDA NY, KOLLEGIELEDER PÅ MANNA HOUSE I BATTAMBANG

IDEER TIL, HVORDAN DU KAN GIVE TIL LM I 2025

Der er brug for dine gaver, hvis LM fortsat skal fortælle om Jesus herhjemme og ude i verden. Her er et par idéer til dig.

Læs mere på dlm.dk/støt.

LAV EN BETALINGSAFTALE

En fastgiverordning er en aftale om en fast månedlig, kvartalsvis eller halvårlig gave til LM. Det kan enten være et fast beløb eller en procent-sats af din indkomst.

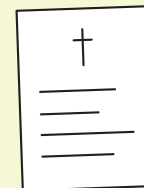
AFLEVER OG KØB I LUMI GENBRUG

Donér dine brugte ting til LUMI Genbrug, og køb samtidig en stak fine tallerkener eller "nye" skistøvler. På den måde er du med til at støtte mission.

GIV DIN FØDSELSDAGSGAVE VIDERE

Støt LM ved at ønske dig bidrag til LM's arbejde i stedet for blomster eller gaver til dig selv.

TILGODESE LM I DIT TESTAMENTE

Du kan tegne et testamente, hvori LM er betænkt enten helt eller delvist. På den måde kan du være med til at give det, som har været til glæde og velsignelse i dit liv, videre til næste generation.

Mens Birgitte og Niels Kousgaard var på forberedelseskursus i England i efteråret, var der også tid til afslapning – og til at øve sig i at navigere i ukendt farvand.

NYE MISSIONÆRER: VI VIL FORMIDLE FRIHEDEN I JESUS

BIRGITTE OG NIELS KOUSGAARD MØDTE BEGGE KALDET TIL AT BLIVE MISSIONÆRER, DA DE VAR PÅ EN REJSE TIL CAMBODJA MED DERES EFTERSKOLEELEVER.

TEKST KAJA LAUTERBACH FOTO PRIVAT

”I begyndelsen kommer vi helt sikkert til at snurre rundt om os selv som en robotstøvsuger, der bumper ind i alt.”

Det siger Niels Kousgaard, der sammen med sin hustru, Birgitte, rejste til Siem Reap i Cambodja onsdag den 8. januar. Her skal de være missionærer de næste fire år.

”Midt i de kultursammenstød, der uvægerligt vil komme, må vi hvile i, at det er Gud, der har kaldet os. Så vil han også udruste os, og vi må tro på, at cambodjanerne kan bære over med meget, hvis de fornemmer, at vi vil dem det godt.”

MØDTE KALDET PÅ EN MISSIONSREJSE MED EFTERSKOLEELEVEER

Birgitte og Niels Kousgaard, der begge er læreruddannede, har i mange år boet i Løgumkloster.

De har også begge været ansat på Løgumkloster Efterskole (LME). Birgitte som lærer siden 2013, og Niels først som lærer og siden som forstander fra 2013-2018.

Tiden på LME blev afgørende for, at de nu er rejst til Cambodja. Det var nemlig på en missionsrejse for eleverne, at de mødte kaldet til at rejse ud.

”Da jeg var forstander på LME, begyndte vi at tilbyde missionsrejser for eleverne på linjen

FokusKristendom. En del af motivationen var at give de unge mennesker smag for international mission,” siger Niels Kousgaard.

”Vi havde imidlertid ikke tænkt på os selv. Vi troede jo, vi vidste, hvad missionsarbejde var, men når man selv oplever det på nært hold, ser det anderledes ud,” tilføjer Birgitte.

De første år gik turen til Kiabakari i Nord-Tanzania, og allerede der kunne Niels mærke, at det trak i ham at rejse ud som missionær. Da han kom hjem, sagde han:

”Hvis nogen havde givet mig en tur til Tanzania som ung studerende, havde mit liv set anderledes ud.”

Birgitte var dog ikke helt med på det, men da parret et par år senere var sammen på en skolerejse til Cambodja, begyndte tanken om at blive missionærer også at spire i hende.

”Kaldet blev født i mit hjerte, da jeg så de mange åndehuse, hvor cambodjanerne ofrer til forfædrene. Og da jeg oplevede den store kontrast mellem den frygt og trældom, som det giver, og så venligheden og glæden hos folket,” siger hun.

”Jeg så en klar opgave til os. De har brug for at høre om frihed og om, at Jesus har frelst dem.”

Derfor sendte de en uopfordret ansøgning til LM, og de var temmelig spændte på, hvordan de

BIRGITTE KOUSGAARD

- 52 år
- Uddannet lærer
- Folkeskolelærer
- Lærer på Agerskov Kristne Friskole
- Lærer på LME
- Efteruddannelse til læsevejleder
- Diplomuddannelse i pædagogisk psykologi
- Skribent på VEJEN-materialet

NIELS KOUSGAARD

- 52 år
- Læst teologi
- Uddannet lærer
- Lærer på LME
- Pædagogisk konsulent i KPI
- Forstander på LME
- Lærer på Brændstrup Kristne Friskole
- Forkynder i både Østjylland og Sønderjylland

Det nye missionærpar er taknemmelige for deres ti-ugers forberedelse i England.

Gud er der jo allerede, og han er der også, når vi tager afsted igen.

ville blive modtaget, for de er jo halvgamle, som de siger.

Birgitte fortæller, at hun er blevet meget glad for bibelverset i Galaterbrevet 3,28, hvor der står: Her kommer det ikke an på at være jøde eller græker på at være træl eller fri på at være mand og kvinde, for I er alle én i Kristus Jesus.

”Og så kan man tilføje ’ung eller gammel’,” siger hun.

At de først rejser nu, seks år efter at kaldet blev tændt i dem, skyldes, at det ikke før har føltes rigtigt at rejse fra deres to nu voksne børn.

”Vi glæder os til at få besøg af dem, og de glæder sig til at besøge os.”

TAKNEMMELIGE OVER KURSUS I ENGLAND

Som en del af deres forberedelse til missionærlivet var Birgitte og Niels på et ti-ugers kursus på All Nations Christian College i England i efteråret 2024.

”Vi er fulde af taknemmelighed og er klart overbevist om, at vi er meget bedre rustet nu,” siger Niels.

Noget af det første, de blev præsenteret for, var en definition på mission, som Birgitte citerer: ”Mission er Guds folk, der gør Guds arbejde på Guds måde i Guds verden

til Guds ære."

"Det var så stort og godt at få slået fast, at 'Mission er Guds'. Det er ikke noget, jeg skal grave frem i mig selv og gøre af egen kraft," siger hun.

"Det blev også understreget, at man kan fortælle om Jesus på mange forskellige måder, og der er ikke noget, der er mere rigtigt end andet. I en anden kultur er der måske en anden indgangsvinkel, der er mere oplagt, end vi er vant til, og det skal vi arbejde med at finde."

At sige tingene med andre ord, end de er vant til, fik parret også en forsmag på, mens de var på All Nations Christian College, hvor teologien er reformert.

"Vi skal arbejde i en tværkirkelig sammenhæng i Cambodja, så det var godt for os at opleve værdier uden for den lutherske ligusterhæk," siger Niels.

Birgitte og Niels er meget bevidste om, at deres opgave bliver at støtte de lokale ansatte og kristne til at gøre det, de kan se, der er behov for.

"De lokale ansatte bliver vores partnere, og det er cambodjanernes kirke – ikke vores," siger de.

"Kultursammenstød kan også skyldes, at vi selv bærer en kultur med os. Derfor er det meget vigtigt at komme

med meget store ører og lægge vores vestlige briller fra os."

SPÆNDT PÅ, HVILKE OPGAVER GUD VISER DEM

Det første halve år i Cambodja skal Birgitte og Niels studere sprog, og derefter ved de ikke konkret, hvad de skal lave.

"For mit vedkommende bliver det nok noget bibelundervisning, trosoplæring, måske noget, der kan styrke lokale evangelister," siger Niels, der synes, teologi er verdens mest spændende fag. Han glæder sig over at have erfaring i at formidle teologisk stof på mange niveauer – både som prædikant og konfirmandunderviser.

"Mine opgaver er meget åbne, og jeg er spændt på, hvad Gud viser mig. Men mit hjerte brænder for udsatte kvinder og unge mennesker," siger Birgitte.

"For nogle kan det virke utrygt, at de ikke ved, hvad de skal ned til, men vi hviler godt i det. Gud er der jo allerede, og han er der også, når vi tager afsted igen. Vi får lov at følges med ham på et stykke af vejen og arbejde sammen med ham. Vi skal ikke selv stampe arbejdet op af jorden." ■

➤
Johanne sidder og tegner sine ideer på papir eller computer, og pludselig er der nogle karakterer, der begynder at "snakke sammen".

BIBELFORTÆLLINGER ER FANTASTISKE AT ARBEJDE MED

"JEG HAVDE LANGE SNAKKE MED GUD, DA JEG FOR TI ÅR SIDEN FIK IDEEN OM, AT JEG GERNE VILLE LEVE AF AT TEGNE," SIGER JOHANNE SVENDSEN, DER ER GRAFISK HISTORIEFORTÆLLER. I 2024 STOD HUN FOR LM KIDS' JULEKALENDER MED GUMLE.

TEKST KAJA LAUTERBACH FOTO JESPER NOER, PRIVAT

Som den femte af seks søskende, der alle gerne ville snakke og fortælle, kunne det være en kamp for Johanne at få ordet, når familien var samlet ved spisebordet.

”Og det gjaldt om at holde sig skarp, når man endelig havde fået ordet. Hvis man tøvede eller sagde øhh, var der straks en anden, der overtog.”

Situationen i familien gjorde, at hun begyndte at spise meget hurtigt, og hun er stadig færdig med at spise før alle andre.

”Jeg opdagede nemlig, at hvis jeg var hurtigere end de andre, havde jeg et øjeblik, hvor jeg kunne snakke, mens de tyggede,” smiler hun.

Det skulle vise sig, at spisesituationen fik direkte betydning for hendes uddannelse.

31-årige Johanne Kjær Svendsen har altid tegnet meget og altid haft meget på hjerte, som hun gerne ville fortælle.

”Der er så meget i mit hoved, der gerne vil ud, men som barn og ung kunne det være svært for mig at sætte ord på det. For ti år siden besluttede jeg derfor, at jeg ville prøve, om jeg kunne leve af at tegne,” siger hun.

Derfor søgte hun ind på VIA University College - The Animation Workshop i Viborg, hvorfra hun har en professionsbachelor i grafisk fortælling.

Første gang Johanne søgte ind på uddannel-

sen, fik hun imidlertid afslag.

”Der er kun 20 pladser hvert andet år, og udvælgelsen er udelukkende ud fra den portfolio med tegninger og andet materiale, man har medsendt. Afslaget bragte imidlertid mange følelser i spil. Jeg blev både såret og frustreret og tænkte ved mig selv, at så fortjente den skole godt nok heller ikke mig,” forklarer hun.

”Jeg blev derfor nødt til at gøre noget for at få selvtillid igen. Jeg ville teste mig selv, om jeg kunne få det til at lykkes at leve under helt anderledes forhold, og derfor lånte jeg spontant en lejlighed i Berlin og flyttede derned,” siger hun.

I løbet af de to år, hun boede i Berlin, udviklede hun sig meget som menneske, og det gjorde, at hun besluttede at forsøge at søge ind igen.

”Jeg var imidlertid meget bange for at få afslag igen, men overvandt frygten, og denne gang kom jeg ind,” jubler hun og fortæller, at en lærer har fortalt, at det skyldtes, at en del af hendes ansøgning var en tegneserie om situation ved spisebordet, hvor hun som barn kæmpede for at få lov til at sige noget.

”Det var noget, han lagde mærke til og kunne huske bagefter.”

Johanne kan stadig huske den vilde følelse, hun blev ramt af, da hun fik at vide, at hun var kommet ind.

Som barn oplevede Johanne, at hun måtte kæmpe for at få taletid. Det lavede hun en tegneserie om, som var årsag til, at hun kom ind på sit studie.

Jeg aftalte med Gud, at hvis jeg fik lov til at tegne, ville jeg gøre det for ham.

”Jeg var helt oppe at køre. Det summede i mit hoved, og min puls var tårnhøj. Jeg var bekymret for, om jeg var ved at besvime og måtte lægge mig på gulvet.”

LOVEDE AT VILLE GØRE NOGET FOR GUD

Johanne fortæller, at hun havde lange snakke med Gud, da hun for ti år siden fik ideen om, at hun gerne ville leve af at tegne.

”Jeg er blevet overbevist om, at han giver os lov til selv at vælge, hvilken vej vi skal gå, så længe vi har ham med. De lyster og interesser, vi har fået af ham, er en hjælp til at tage dette valg, men det vigtigste er at have ham i hånden,” siger hun og føler sig heldig, fordi hun kan få lov til at fortælle om Gud gennem sine tegninger. Det gør hun blandt andet som tema-vidneforkynder i LM Sønderjylland-Fyn.

”Jeg aftalte med Gud, at hvis jeg fik lov til at tegne, ville jeg gøre det for ham. Det gjorde, at jeg syntes, jeg var nødt til at sige ja, hvis jeg blev spurgt om at lave noget kirkeligt arbejde,” siger hun.

”Men det er, som om Gud har tænkt

mere over, end jeg har – i hvert fald er jeg blevet spurgt om mange ting til LM's Børn og Unge.”

Hun tager også rundt til møder, på lejre og ved tværkulturelle arrangementer og fortæller bibelhistorie, mens hun tegner.

”Det er fantastisk at møde børnenes begejstring, og ud over at fortælle om Jesus vil jeg gerne vise dem, at man kan komme til at leve af at gøre det, man brænder for som barn. Så de skal bare blive ved.”

KEDELIGT KUN AT KUNNE ÉN TING

Uddannelsen til grafisk historiefortæller er ikke ret gammel, og Johanne er en af kun 4. årgang, der er dimitteret fra skolen. Hun fortæller, at uddannelsen er meget bred og kan bruges til næsten hvad som helst, og det er hun meget glad for.

”Det ville være alt for kedeligt, hvis man kun kunne én ting. Det er ligesom en tegning uden farver og en historiefortælling med meget få detaljer,” siger hun og tilføjer, at hun gerne vil forsøge at finde tid til at øve sig mere i 3D-animation, det vil sige at lave tegnefilm.

JOHANNE KJÆR SVENDSEN

- 31 år
- Bor i Gånsager
- Uddannet grafisk historiefortæller

Johanne har lavet mange forskellige ting for LMBU:

- Været i redaktionen for og tegnet til LM Kids' blad *Komfrit*, der blev nedlagt i 2021
- Tegnet til sangbogen *Sing Between Friends*
- Lavet tegninger på eventbilen Boblen
- Tegnet og animeret til flere julekalendere med Gumle
- Været i arbejdsgruppen for Tro i familien-siderne i *Tro & Mission*
- Lavet plakat til Ung Uge

Derudover har hun undervist på designhøjskolen, designet hjemmeside, logo og lavet designprofil, illustreret en børnebog og lavet en serie dyreplakater, der udkommer i februar.

Johanne kalder sig selv en historiefortæller, der tilfældigvis også kan tegne.

Jeg havde sat den label på mig selv, at jeg var sjusket og kaotisk, men jeg kom til at indse, at det ikke er sandt.

På uddannelsen til grafisk historiefortæller får man redskaber til at fortælle historier og kommunikere gennem tegnede billeder. For eksempel tegneserier eller illustrationer.

"Jeg har lært mig selv at animere, men jeg er er ikke særlig god og virkelig langsom til det," begrundet hun.

"Jeg er ikke grafiker, men historiefortæller, der tilfældigvis også kan tegne, og jeg fortæller mine historier gennem tegneserier."

"Min store kompetence er at få ideer, men jeg er ikke så god til at udføre dem, og jeg hader at afslutte ting. Der har jeg brug for samarbejdet med andre," siger hun.

Gennem sin uddannelse har Johanne lært meget både fagligt og om sig selv. Noget meget vigtigt er, at rammer og grænser er nødvendige, hvis man skal være kreativ, fortæller hun og understreger:

"Det er enormt hårdt, for jeg kan ikke lide regler, men man kan ikke tænke ud af boksen, hvis man ikke har en boks, eller spille bold op ad muren, hvis der ikke er en mur," siger hun og forklarer, at grænser både kan udgøres af en deadline eller af et særligt format som for eksempel en julekalender i 24 afsnit.

Og det har Johanne stor erfaring med. Det var nemlig hende, der havde skrevet manuskriptet til Gumle-julekalenderen i 2024, som kunne ses på YouTube i december.

"I løbet af uddannelsen brugte jeg også meget tid på at ændre min selvforståelse. Jeg havde sat den label på mig selv, at jeg var sjusket og kaotisk, men jeg kom til at indse, at det ikke er sandt, men at jeg kan noget andet end mange andre, og at vi sammen kan lave gode produkter."

ET GODT OG SPÆNDENDE SAMARBEJDE OM "TRO I FAMILIEN"

Siden august 2023 har LM haft et fokusområde, der hedder "Tro i familien", og det kom blandt andet til udtryk gennem et opslag i 23 numre af

Tro & Mission, som et udvalg fra LM Kids stod for. I 2024 var Johanne med i dette udvalg.

Det har været nyt for hende at arbejde sammen med andre på den måde, men hun synes, det har været godt og spændende.

"At få ideer sammen og have en dialog om dem, hvor vi inspirerer hinanden, har lært mig at finde et kompromis," siger hun og fortæller, at nogle gange var hun illustrator, fordi hun kunne se en tegning i noget, en af de andre sagde, og andre gange blev teksten bygget op om en af hendes tegninger.

I den indledende fase har alt kunnet lade sig gøre. Det er først senere i processen, de har kigget på, hvad der rent faktisk kunne gennemføres, og hvilke ideer der skulle skæres væk. Johanne tror, at de andre i udvalget vil beskrive hende som: "Hende, der hele tiden siger: 'Én ting'".

"Men det er mit indtryk, at de sætter pris på, at jeg vil have et stramt fokus," siger hun.

"Det falder mig ikke naturligt, men gennem min uddannelse lød det hele tiden: 'Find ud af, hvad du vil sige. Så kan du putte mere på bagefter.' Det er næsten blevet en refleks for mig at tænke: Skær væk, skær væk. Lad os finde ind til kernen."

"Det minder mig om billedhuggeren Michelangelo, der kunne se på en blok marmor, hvilken statue der gemte sig i den, og så kunne begynde at hugge store stykker af stenen for at finde den.

DET VIGTIGSTE ER ET MANUSKRIFT MED ÉT TEMA

Johanne fortæller, at en stor del af hendes uddannelse gik ud på at lære at lave et stringent manuskript, så man ved nøjagtigt, hvad man vil formidle.

Når jeg fortæller, bruger jeg meget det, der står mellem linjerne i fortællingerne i Bibelen.

Derfor sagde hun også, at hun ville lave manuskriptet, da hun blev spurgt om at være med til at lave julekalenderen med Gumle.

”Da kids-konsulent Kristian Larsen ringede mig op sidste sommer, troede jeg, at han ville have mig til at animere, ligesom jeg gjorde til en adventskalender i fire afsnit i 2022. Derfor sagde jeg egentlig halvt nej i første omgang,” siger hun.

Men så fandt hun ud af, at det endnu ikke lå fast, hvad julekalenderen skulle blive til, og derfor sagde hun ja på betingelse af, at hun skulle være med til at lave historien. Det førte til, at hun, Kristian og Jesper Noer fra Norea brainstormede om den overordnede ide, hvorefter Johanne gik i skrivestuen, som hun siger.

”Det vigtigste er at finde ét tema, som

man kan bygge historien om op, og vi endte med, at det skulle være ordet ’lede’, og at det visuelle udtryk skulle være lys,” siger hun.

”Selvfølgelig kom det ikke af sig selv, men det føles lidt sådan, når jeg kigger tilbage. Jeg sad og tegnede lidt, mens jeg tænkte, og så dukkede meget op.”

Johanne fortæller, at det for hende er en helt normal måde at lave manuskript på. Hun sidder og tegner sine ideer på papir eller computer, og pludselig er der nogle karakterer, der begynder at ”snakke sammen”.

”Det er ikke sikkert, de kommer med i det færdige produkt, men det er sådan jeg finder den historie, det hele handler om,” siger hun.

En del af Johannes ideudvikling var at finde 19-20 steder i Det gamle Testamente, hvor enten lys eller Jesus var til

stede. Hun fortæller, at det var lidt af et detektivarbejde, for hun ville også gerne bruge nogle fortællinger, der er ret atypiske i bibelformidling for børn, og nævner som eksempel beretningen om dronning Ester.

”Der er så mange gode historier i Bibelen. Man kan bare gå i gang med at fortælle, for mange af dem er skøre og vilde i sig selv,” siger hun.

Der var også brug for en gennemgående karakter til at binde historien sammen, og det blev Johanne selv.

”Jeg kom til at tænke på, at der jo ikke var grund til at finde en ny skærmtrold, når jeg havde mig selv ved hånden. Men jeg skulle godt nok lige sluge den idé, for jeg har sceneskræk og bryder mig ikke om at blive eksponeret.”

Hun tilføjede nogle flere dyr til fortællingerne, og dem lod hun have følelser og fortælle historien fra andre vinkler end dem, man oftest hører. For eksempel en havskildpadde, der pludselig ikke havde noget vand at svømme i, da Gud delte Det røde Hav.

”Når jeg fortæller, bruger jeg i det hele taget meget det, der står mellem linjerne i fortællingerne i Bibelen. Og ved at bruge dyr undgår jeg at digte noget til de mennesker, der er,” siger hun.

Over 20 frivillige har lagt stemmer til de mange dyr.

”Vi gav dem liv ved at bruge mennesker med forskellige dialekter og aldre. Det var vildt at opleve, og nu kan jeg også skrive stemmeinstruktør på mit cv,” siger hun. ■

JOHANNE ER OGSÅ FORKYNDER

LM Sønderjylland-Fyn har en liste over tema-vidneforkyndere, og der er Johanne med.

Hun tager rundt til møder, på lejre og ved tværkulturelle arrangementer og fortæller bibelhistorie, mens hun tegner. Tegningerne kommer op på storskærm, så alle kan se dem.

Kristoffer Larsen fra afdelingsstyrelsen fortæller, at de har opfordret hende til at komme med på listen, fordi hendes måde at fortælle bibelhistorier på er meget unik og fanger børn (og voksne) på en helt særlig måde.

^
Det er slet ikke alle ideer, som Johanne får, hun kan bruge med det samme. Men hun skriver dem op til senere.

>
Johanne skrev manuskriptet til Gumles julekalender, der kunne ses på YouTube i december 2024. Hun spillede også selv en gennemgående karakter.

Rebekka Overgaard var volontør i Cambodja, hvor hun blandt andet underviste lokale børn i engelsk. Det fortalte hun om i Agerskov under Missionsugen i 2024.

LM's Missionsuge puster liv i engagementet

ÉN UGE MED SÆRLIGT FOKUS PÅ INTERNATIONAL MISSION GØR OS KLOGERE OG GIVER EN TÆTTERE RELATION TIL VORES NÆRKONTAKTMISSIONÆRER," FORTÆLLER LENE LUND FRA AGERSKOV.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO KENNETH MERRILD

Igen i år sætter LM fokus på international mission i uge 12. De seneste år har flere LM-forsamlinger markeret Missionsugen med inspiration fra det materiale, som er blevet produceret til lejligheden – noget, man har haft gode erfaringer med.

INSPIRATIONSMATERIALE, DER BÅDE INFORMERER OG AKTIVERER

I LM i Ølgod bød aftenmødet i sidste års missionsuge på et tætpakket program, hvor alt drejede sig om international mission. Her kunne menigheden blandt andet høre fra og tale med deres nærkontaktmissionærer Julia og Jacob Frost samt Margunn og Geir Tore Salmelid gennem en online-forbindelse. I Haderslev var der derimod fokus på at fortælle om international mission i

børnehøjde. Her afholdt man et missionsløb med poster, som alle omhandlede Cambodja og sidste års indsamlingsprojekt: "Børnene på banen".

I LM i Agerskov gav Missionsugen i 2024 mulighed for at få et indblik i de forskellige områder af LM's internationale arbejde. Lene Lund fra Agerskov, som er kontaktperson for menighedens tilknyttede missionærer og tovholder på Missionsugen, var glad for at bruge det materiale – blandt andet videoer, bønner og ideer til aktiviteter – som lå på LM's hjemmeside.

"Det var et rigtig godt materiale med et kvalificeret fokus, som dels gjorde en klogere på missionen, men også lagde op til handling og aktivitet," fortæller hun.

Til aftenmødet havde man inviteret

en tidligere volontør, Rebekka Overgaard, som netop havde været i Cambodja, til at fortælle. Og det fungerede rigtig godt.

"Man bliver helt varm om hjertet, når et ungt menneske brænder for sagen og er i stand til at formidle det videre til os andre," fortæller Lene Lund.

SKABER ØGET INTERESSE FOR LM'S INTERNATIONALE ARBEJDE

Ved at sætte fokus på international mission på den måde tror Lene også, at der er blevet skabt en tættere relation til de missionærer, som de er kontaktenighed for. Måske er det endda Missionsugens fortjeneste, at flere LM'ere fra Agerskov nu tager en tur til Cambodja fra sidst i januar for netop at se missionsarbejdet i landet. ■

LMBU FÅR TRE NYE ANSATTE

MED DE NYE MEDARBEJDERE FÅR LM'S BØRN OG UNGE NU ET TILTRÆNGT LØFT TIL ARBEJDET EFTER EN PERIODE MED UNDERBEMANDING OG EKSTRA-OPGAVER.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG FOTO PRIVAT

Fra 1. februar kan LMBU byde velkommen til tre nye medarbejdere. Det er gode nyheder for LM's børne- og ungdomsarbejde, der i en periode har været delvist uden leder, fordi landsleder Ivan Jakobsen i efteråret var udlånt som konsulent til opgaven med at finde en ny forstander for Stubbekøbing Efterskole.

Det indebar nogle omrokeringer af opgaver i medarbejderflokken – blandt andet fik LMU-konsulent David Jespersen nogle lederopgaver, og andre

arbejdsområder måtte enten uddelegeres eller sættes i bero. Dertil har der været personalemæssige udfordringer med orlov og sygdom, fortæller landslederen, der er meget taknemmelig for den måde, de ansatte konsulenter har klaret arbejdet på.

Derfor glæder det ham også meget, at bestyrelsen har ansat tre nye medarbejdere, som kan være med til at aflaste og løfte opgaverne i LMBU.

De tre nyansættelser er:

BED FOR LMBU
Tag godt imod de nye konsulenter, og bed for arbejdet i LMBU.

LMBU-KONSULENT I JYLLAND/FYN

Hanna Sulkjær Noer er 26 år og fra Aarhus. Hun er som noget nyt ansat som LMBU-konsulent med en lidt større målgruppe (3-14 år), så hun både kan gå ind i arbejdet med små og store børn.

Det er planen, at hun skal arbejde tæt sammen med Kids-konsulent Kristian Larsen, hvis opgave er at motivere og inspirere ledere for børneklubber i hele Vestdanmark.

KOMMUNIKATIONS- KONSULENT

Bolette Haahr på 35 år fra Hillerød er cand.mag. i kommunikation og skal med ti timer om ugen være med til at løfte LMBU's kommunikation.

Det gælder både i forhold til hjemmesiden *Vejen* med materialer til børne-/teenarbejdet og i arbejdet med en ny LMBU-hjemmeside, som går i gang i foråret. Desuden skal hun vejlede konsulenterne i at få lavet nogle gode opslag og sørge for et godt flow på de sociale medier.

LMU-KONSULENT I ØSTDANMARK

David Skovbjerg, som er 26 år og bor i Hillerød, var i efteråret vikar for David Jespersen som LMU-konsulent i Vestdanmark.

Han skal nu være konsulent for LMU-arbejdet på Sjælland og Lolland-Falster og skal desuden være med til at planlægge den årlige missionskonference, *Mission*, på LMH.

VIL GIVE FRIMODIGHED I ROLLEN SOM FORÆLDRE

FAMILIEKONSULENT OPLEVER, AT NUTIDENS FORÆLDRE SØGER HJÆLP OG VIDEN. DERFOR TILBYDER LM SAMMEN MED ANDRE KRISTNE ORGANISATIONER EN LANG RÆKKE FOREDRAG OM FORÆLDREROLLEN OG FAMILIELIVET SET FRA ET KRISTENT PERSPEKTIV.

TEKST KAJA LAUTERBACH ILLUSTRATION FREEPIK

”Nutidens forældre oplever meget høje idealer for forældreskabet, og de søger hjælp og viden. Der er stort salg af selvhjælpsbøger og masser af opslag på de sociale medier, men der mangler nogle, der kan give viden på et kristent grundlag.”

Det siger familiekonsulent Kristian Andersen og tilføjer, at med de høje idealer følger en stor usikkerhed på,

om man nu gør det godt nok.

”Forældrene i vores tid føler et enormt stort ansvar for, at det lykkes for dem, og deres børn trives.”

Det er baggrunden for, at LM, IM og ELM er gået sammen med Kristent Pædagogisk Institut om at lave projektet ”Frimodigt forældreskab”. Projektet består af et tilbud om foredrag med forskellige vinkler på forældrerollen

og familielivet fra et kristent perspektiv, og en lang række undervisere – heriblandt LM’s to familiekonsulenter – stiller sig til rådighed.

Emnerne er for eksempel identitet og selvbillede, krav og forventninger til forældre, alkoholkultur, tro og eksistens, konflikter, skærmb brug, sociale medier og køn og seksualitet.

”Det er vores store ønske at være med

"Det, der er afgørende, er, at man får frimodighed over for sine egne børn og får defineret, hvad der betyder allermost for en selv," siger Kristian Andersen.

At være afklaret om ens værdier er en kæmpe hjælp i forhold til at have en forældrerolle.

Projektet laves i samarbejde med Kristent Pædagogisk Institut, fordi man ønsker at nå længere ud end til missionsforeningernes eget bagland, fortæller familiekonsulent Kristian Andersen.

til at give frimodighed i rollen som forældre, og med henblik på at nå længere ud end vores naturlige bagland som missionsforeninger laver vi det i samarbejde med Kristent Pædagogisk Institut (KPI)," siger Kristian Andersen.

"Organisationen KPI ønsker at formidle et kristent perspektiv på pædagogik og dannelse, og det vil være et naturligt sted at henvende sig for skolebestyrelser og ledere i menigheder og kirker, der gerne vil dykke ned i disse emner."

VÆRDIER I LIVET GIVER ET FUNDAMENT SOM OPDRAGER

Derudover ønsker folkene bag "Frimodigt forældreskab" også at hjælpe nutidens forældre til at afklare og være tydelige om deres eget værdimæssige ståsted.

"At være afklaret om ens værdier er en kæmpe hjælp i forhold til at have en forældrerolle," siger Kristian Andersen.

"Det at få sat ord på, hvad der er vigtigt i ens liv, giver nemlig et fundament at stå på, som skaber retning. Og det hjælper til at blive skarp på, hvad der driver en i relationerne som opdrager

og voksen."

Familiekonsulenten i LM tror og håber, at konceptet kan være med til at løfte det, sådan at forældre bliver mere bevidst om, hvad de er med til at stikke ud af retning og rammer. Og hvad det egentlig er, de ønsker for deres børn. Både som forældre og som forældregruppe, for eksempel i klassen.

Det er også vigtigt at give forældre frimodighed til at videregive værdier på den måde, der er rigtig for dem i deres familie, pointerer familiekonsulenten.

"Ikke to kristne hjem gør det på samme måde, og hvis det er ens udtalte mål, at man skal gøre 'som de andre',

bliver det let til et tungt åg," siger han.

"Det, der er afgørende, er, at man bliver udrustet og får frimodighed over for sine egne børn og får defineret, hvad der betyder allermost for en selv."

Derfor er den reflekterende samtale et vigtigt element, når han er ude at undervise om emner inden for forældreskab.

"Det er dér, forskelligheden kommer i fokus, og man deler de erfaringer, man har gjort sig i at formidle værdier i opdragelsen. Det kan være med til at give frimodighed til både ens egen – og andres – måde at være forældre på." ■

FRIMODIGT FORÆLDRESKAB

Oplysninger om Frimodigt forældreskab kan findes på KPI's hjemmeside kpi.dk.

Projektets egen hjemmeside forventes at være i luften først i marts.

LMBU HJÆLPER BØRN I CAMBODJA

MED NYE MISSIONSPROJEKTER I 2025 SAMLER BÅDE BØRN OG UNGE IND TIL EN GOD HVERDAG FOR BØRNENE PÅ DET NYE LIVING HOPE CENTER I RUN TA EK.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG FOTO JOHANNES JENSEN

Hvis man er barn i Cambodja og bor i det fattige område Run Ta Ek, er fritiden ofte kedelig og trist. De fleste af børnene i området går i skole, men kun om formiddagen eller om eftermiddagen. Resten af dagen er de som regel alene, da manges forældre arbejder langt derfra.

Med støtte fra sponsorer har LM sammen

med kirken i Siem Reap bygget det nye Living Hope Center, hvor der tilbydes undervisning, aktiviteter og fællesskab for de mange børn og unge. Nu går Luthersk Missions Børn og Unge (LMBU) ind og støtter arbejdet, da det er fokus for både LM Kids', LM Between's og LMU's indsamlingsprojekt i 2025-26. ■

LM KIDS

SKOLEHJÆLP I CAMBODJA

Sidste forår åbnede en midlertidig skole, Living Hope School, som er en forskole med 20-25 børn i femårsalderen. Børnene samles i skolelederens hjem, indtil der bliver bygget en skolebygning på centeret.

LM Kids vil gerne hjælpe disse børn ved at samle penge ind til bøger, blyanter, skoletasker, skoleuniformer og cykler, så børnene kan komme hen til skolen, og mad, så de kan koncentrere sig om skolearbejdet. Desuden vil nogle af pengene gå til at holde børnebibeltimer på skolen.

Målet for indsamlingen er 50.000 kr.

LM BETWEEN

LMU

FRA MURSTEN TIL MULIGHEDER

Også LMU har som mål at støtte udbygningen af Living Hope Center – helt konkret med et tilskud til byggeriet af en ny skolebygning.

Derudover vil de unge gerne være med til at støtte fremtidens muligheder for gratis sundhedstjek og drift af vandboring og filtre, så lokalbefolkningen fortsat har adgang til rent drikkevand. Indsamlingen går også til at betale lønnen til tre lokale evangelister, så de kan bringe håb og budskabet om Jesus videre til folk i området.

Deres mål er at indsamle 700.000 kr.

KREATIV FRITID

Living Hope Center er et af de eneste steder i Run Ta Ek, hvor børn kan komme og være sammen med voksne i deres fritid. Der er bygget en legeplads, der bliver spillet fodbold, og om eftermiddagen bliver der undervist gratis i engelsk, guitar og it.

Det er da også fritiden, LM Between har fokus på, når de vil samle ind til materialer til et kreativt værksted, musikinstrumenter, computere, bøger, bolde og andet til leg og sport.

”Living Hope Center giver børnene indhold i en hverdag, som ellers kan være trist og håbløs. Igennem fællesskab, leg og uddannelse kan vi hjælpe dem til at tro på en bedre fremtid – og på Gud,” lyder det i beskrivelsen for indsamlingen.

Målet er 100.000 kr.

TEMA: BLODET

Flere steder i Det Gamle Testamente får jøderne at vide, at de skal holde sig fra blod, fordi det er urent. Samtidig får vi igen og igen at vide, at livet er i blodet.

At blodet ikke blot er noget, man skal holde sig fra, men derimod indeholder liv, får en dybere betydning i Det Nye Testamente. For når Jesus ofrer sig selv og udgyder sit blod for os, er det for, at vi kan få del i det evige liv.

På de kommende sider dykker vi netop ned i blodets betydning – både ud fra Det Gamle og Det Nye Testaments perspektiv. Og så kan du også læse om blodets rolle i nutiden.

BLODET HAR EN SÆRLIG STATUS I BIBELEN

DYKKER MAN NED I DET GAMLE TESTAMENTES ORD OM BLOD, OPDAGER MAN, AT DER VAR KLARE REGLER FOR, HVORDAN DET SKULLE HÅNDBERES. ISÆR BLODET FRA OFRINGERNE, FORDI DET VAR SAT TIL SIDE TIL ÉN TING: AT SKAFFE FOLKET SONING.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO MENIGHEDSFAKULTETET

▲ Anja Smedstrup Christensen har forsket i blodets betydning og funktion i de gammeltestamentlige ritualer.

Blodet var for israelitterne noget særligt, som man ikke kunne gøre hvad som helst med.

Det står klart for Anja Smedstrup Christensen, ph.d.-studerende og ansat på Menighedsfakultetet i Aarhus, efter at hun har forsket i blodets betydning og funktion i de gammeltestamentlige ritualer.

”Israelitterne kan ikke bare gøre med det, som de har lyst. Blodet kræver den rette håndtering,” fortæller hun.

BLODET ER SAT TIL SIDE TIL ÉT FORMÅL

Flere steder i mosebøgerne gøres det klart, at blodet er forbundet med liv – og af den grund er det ikke tilladt israelitterne at spise blod.

Anja har i forbindelse med sin forskning også undersøgt blodets betydning i andre kulturer i Nærorienten fra den tid. Her er der også eksempler på tabuer i forbindelse med forskellige former for blod.

”Men så vidt jeg kan se, er det kun i Det Gamle Testamente, vi finder et decideret forbud mod at spise blod,” forklarer hun.

Anja Smedstrup Christense fortsætter:

”I Det Gamle Testamente er der fokus på, at blodet håndteres rigtigt. For eksempel skal blo-

det fra dyr, der er nedlagt ved jagt, hældes ud på jorden og dækkes til med jord. I forbindelse med ofrene skal det blod, der ikke bruges til at blive smurt og stænket på alteret, hældes ud ved alterets sokkel. Dette fokus på den rette håndtering hænger sammen med, at blodet er sat til side til ét formål: at skaffe soning for folket.”

I nogle tilfælde i Det Gamle testamente beskrives blodet som noget, der kan gøre personer og objekter urene for eksempel i forbindelse med fødsel og drab.

Ifølge Anja Smedstrup Christensen er det vigtigt at sondre mellem de steder i moseloven, hvor der tales om henholdsvis synd og urenhed. Det gælder også de passager, som omhandler blod.

”Menstruationsblod beskrives for eksempel som urent – men det er ikke dermed en synd at være uren på grund af menstruation. Der, hvor problemet opstår, er, hvis man tager det urene hen til den ultimativt rene, til Gud i helligdommen.

EN GRAMMATISK DETALJE

”For kødets liv er blodet, og det har jeg givet jer til at komme på alteret for at skaffe

Præsten skal dyppe sin finger i blodet og stænke noget af det syv gange for Herrens ansigt på forhænget, og noget af blodet skal han stryge på alterets horn for Herrens ansigt i Åbenbarings-teltet; resten af blodet skal han hælde ud ved brændofferalterets sokkel ved indgangen til Åbenbaringsteltet. På den måde skaffer præsten dem soning, så de får tilgivelse.

3 MOS 4,17-18.20

Det skal være en eviggyldig ordning for jer, at der én gang om året skaffes alle israelitterne soning for alle deres synder.

3 MOS 16,34

For kødets liv er blodet, og det har jeg givet jer til at komme på alteret for at skaffe soning for jer; det er blodet, der skaffer soning, fordi det er livet.

3 MOS 17,11

soning for jer; det er blodet, der skaffer soning, fordi det er livet" (3 Mos 17,11).

Dette vers har Anja altid i baghovedet, når hun går til nadver, særligt på grund af en grammatisk detalje, hun opdagede i den hebraiske tekst "Grammatisk set er der en understregning af 'jeg' i den hebraiske tekst, og det vendte hele min tankegang om ofringerne på hovedet for mig" forklarer hun.

Verber på hebraisk indeholder både handlingen og den, som udfører den. Men i denne sætning er der tilføjet et "jeg". Dette "overflødige" "jeg" understreger dermed Guds betydning og rolle, når det kommer til tilvejebringelsen af forsoningen.

"Det er mig, der gør det, siger Gud. Ofrene er ikke noget Gud behøver, og som folket derfor må give til ham. Det er Israel, som har behovet – og det er Gud, som tilvejebringer og forærer dem det blod, som

skaffer soning," fortæller Anja.

Den virkelighed peger frem mod det, som beskrives i Johannes 3,16 – at Gud "gav sin enbårne søn", forklarer hun.

ÉN GANG FOR ALLE

Der er dermed en klar forbindelse mellem de gammeltestamentlige ofringer og Jesu offer – og det blod, som indgår begge steder.

"Syndofre skulle i det Gamle Testamente udføres kontinuerligt, det samme gjaldt den store forsoningsdag, som var en årlig begivenhed, hvor folkets synd og urenhed så at sige blev nulstillet."

Både i Det Gamle og Det Nye Testamente tilvejebringer blodet fra offeret forsoning, men Det Nye Testamente understreger, at Jesu offer satte et punktum for ofringernes kontinuitet. Han blev ofret én gang for alle. ■

Men nu er han trådt frem én gang for alle ved tidernes ende for at udlette synden ved sit offer.

HEBR 9,26B

NADVERENS BLOD GIVER FORNYELSE INDEFRA

JØDERNE MÅTTE IKKE SPISE OFFERBLODET, DA GUD HAVDE GIVET DET SOM MIDDEL TIL AT SKAFFE RENSELSE. MEN JESUS OMTALER SIT BLOD SOM DET NYE "PAGTENS BLOD", SOM MAN SKAL INDTAGES FOR AT FÅ DEL I RENSELSE.

TEKST KAJA LAUTERBACH ILLUSTRATION FREEPIK

Da Jesus ved afslutningen af sit liv indstiftede nadveren, sagde han til disciplene, at de skulle spise og drikke hans legeme og blod, og han kaldte sit blod for "pagtens blod" (Mark 14,24).

Det synes Christian Canu Højgaard, der er adjunkt ved DBI og valgmenighedspræst, er meget spændende.

"Udtrykket 'pagtens blod' er en henvisning til indstiftelsen af Sinai-pag-

ten, som vi læser om i Anden Mosebog 24. Her tager Moses blodet fra et offer og stænker det på folket og alteret for at rense det, mens han kalder det for 'pagtens blod'," siger han.

"Det er helt sikkert dette, Jesus tænkte på, og når Jesus siger, at de skal spise og drikke, viser det, at der er tale om en ny og gennemgribende pagt. Den pagt, han indstifter, skulle genoprette for-

holdet mellem Gud og mennesker på en langt dybere og mere gennemgribende måde end Moses' pagt, der ikke kunne forvandle hjerterne."

Han henviser til, at Jeremias på samme måde taler om, at Guds lov i den nye pagt skal skrives på hjerterne og ikke på tavler af sten (Jer 31,33).

"Den nye pagt, som indstiftes i nadveren, er en ny relation til Gud, som for-

Da Jesus indstiftede nadveren, kaldte han sit blod for "pagtens blod". Det er det samme udtryk, som Moses brugte om blodet ved indstiftelsen af Sinai-pagten.

Det er ikke nemt at vide, hvad de første kristne tænkte, men for en jøde var blod noget, man skulle holde sig fra.

midles gennem Jesu død for os, og når vi drikker vinen ved nadveren i dag, vil jeg sige, at det først og fremmest handler om fællesskab med Gud, et fællesskab, der er genoprettet gennem pagtens blod."

AFGIVET BLOD ER AFGIVET LIV

Selvom disciplene var helt klar over, at blodet i Jesu handlinger var noget positivt og førte til fornyelse indefra, er Christian Canu Højgaard ikke i tvivl om, at det har medført en del overvejelser for dem.

"Det er ikke nemt at vide, hvad de første kristne tænkte, men for en jøde var blod noget, man skulle holde sig fra," siger han og forklarer, at "at der var to grunde til det, som faktisk hænger sammen.

"Den første er, at blodet er liv i kødet (3 Mos 17,14), og den anden, at blodet ofte blev forbundet med noget urent og med død."

Adjunkten ved den teologiske uddannelse forklarer, at det for eksempel gjaldt blødning ved menstruation og fødsel, og han tilføjer, at det derfor var dybt kontroversielt, at kvinden, der havde haft menstruationsblødninger uafbrudt i 12 år, bevægede sig gennem en folkemængde for at komme hen til Jesus.

"Det kan være svært for os at forholde sig til, for umiddelbart skulle man tænke, at en fødsel er noget godt, men ved både menstruation og fødsel bliver der afgivet blod – og det bliver opfattet som afgivelse af liv," siger han.

RESPEKT FOR BÅDE DYR OG SKABEREN

Blod er imidlertid ikke altid forbundet med noget urent i jødedommen, pointerer Christian Canu Højgaard.

"I forbindelse med ofringer har det den stik modsatte funktion. I Tredje Mosebog 17,11 forklarer Gud, at han

har givet israelitterne blodet som noget, der skaffer soning," siger han.

"Og netop derfor måtte de ikke spise det. Det skulle kun bruges til offer og behandles på den bedste måde. At spise det var manglende respekt for det middel, Gud havde givet til at skaffe renselse."

Selvom de første kristne ikke længe mere bragte ofre efter Jesu død, fremgår det af Apostlenes Gerninger 15, 20, at de holdt fast ved ikke at spise blod.

"Det hang sammen med, at forbudet mod at spise blod, fordi livet er i det, blev givet til Noa mange hundrede år før offerlovene. Formålet var, at man skulle vise respekt for både dyrene og skaberen," forklare DBI-adjunkten.

"Og fordi Noa sådan set ikke var jøde, da han levede længe før jødernes stamfar Abraham gjaldt denne regel for både jøder og hedninger." ■

JULIA RYTTER SUNESEN
STUDERER KRISTENDOM,
KULTUR OG KOMMUNIKATION
I KØBENHAVN

NY KRISTEN: Tænk, at blodet rækk

22-årige Julia har ikke været kristen i mange år. Hun mødte kristendommen gennem en god ven i gymnasiet og stillede mange spørgsmål til troen.

”Der var mange ting ved kirken, der var underlige – for eksempel at man beder fadervor højt. Og går til nadver og drikker ’Jesu blod’. Men jeg tror bare, jeg efterhånden accepterede, at det med kirke var lidt underligt.”

Det var først, da hun kom på LMH, at hun for alvor forstod, hvad nadveren betød.

”Inden jeg blev kristen, havde jeg

aldrig tanken, om det var o.k. at gå til nadver, hvis jeg ikke troede på Gud. Jeg gjorde det ligesom bare. Det var først, efter jeg blev troende og begyndte at tage min mor med i kirke, at jeg kiggede over på hende og blev i tvivl: ’Må hun egentlig det?’. Jeg følte, der skulle være noget ægte over at gå op og modtage Jesu legeme og blod.”

ET KILDEVÆLD AF KÆRLIGHED

”Jeg tror stadig ikke, jeg helt forstår det, men jeg kan i hvert fald mærke, at noget er anderledes. I dag er det at gå

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG

NADVERFORVALTER: Det er stærkt at kun "udgydt for dig!"

NICOLAJ DAM BENDIKS
PRÆST I LM KIRKEN HOLSTEBRO

Når Nicolaj står om søndagen som præst og deler nadveren ud til sin menighed, er der mange vers fra Bibelen, der løber igennem hovedet på ham.

Han tænker særligt på et sted i 3 Mosebog 17,14, hvor der står: ”Blodet er livet i alt kød; det er dets liv.”

”Ligesom blodgennemstrømningen i mig giver liv, sådan tror vi som kristne på, at livet strømmer ud fra nadverbordet,” siger han.

”Når jeg uddeler Jesu legeme og blod i nadveren, er det med en dobbelthed – på en gang med ydmyghed og respekt,

og samtidig med en enorm stor glæde og taknemmelighed. Derfor smiler jeg altid, når jeg uddeler nadveren – men med den seriøsitet, som det kræver.”

NADVER I NUTID

Nicolaj bruger altid ordene: ”Dette er Jesu Kristi blod” efterfulgt af sætningen ”udgydt for dig.”

”Denne stærke personlige adressering gør det ekstra tydeligt, at nadveren er for den enkelte. Det gør også, at Guds nærvær bliver meget håndgribeligt. Vi kan have en tendens til at tænke: ’Gud

er til alle

til nadver blevet et sted, hvor jeg ikke selv skal præstere noget. Jeg skal ikke engang kunne lytte eller forstå – jeg skal bare spise og drikke det.”

”Så kan man godt undre sig over, hvordan der kan være blod nok til alle? Og tilgivelse? Kan Gud seriøst blive ved med at se til mig med kærlighed? Det forstår jeg egentlig ikke. Det er som et kildevæld, der bare fortsætter. Guds frelsesplan rækker ud til alle mennesker, og han vil have flere med – inklusive mig og alle dem, jeg møder. Det er ret fantastisk!”

ne sige

er ikke til at få øje på’. Men i nadveren er det et fysisk udtryk – vi får et møde med ham selv, fordi vi indtager ham,” understreger han og sammenligner nadveren med den næring, vi får efter et måltid:

”Vi får lov til at gå styrket derfra – jeg bliver simpelthen styrket i mit trosliv. Det er blandt andet det, der sker.”

”Den lutherske forståelse af nadveren betyder rigtig meget for mig: Dette er Jesu Kristi blod. Det er virkelig hans blod – ikke bare et symbol på noget, eller noget, der er sket engang. Det er nadveren i nutid. Det er syndernes forladelse. Og det vedrører mig – lige nu.”

PETER EDLEF NISSEN

AFDELINGSMISSIONÆR I SØNDERJYLLAND-FYN

PEN@DLM.DK

LED DET IND I MINE ÅRER

Når vi i vers 6 af salmen *Hil dig, Frelser og Forsoner* synger om floden, som kan vælte klipper og smelte isbjerge, er det et billede på Jesu blod, som flød fra korset på den mørke dag. I Johannevangeliet får vi direkte bevidnet, at der fra Jesu side kom ”blod og vand ud” (19,34).

I salmen bliver dette bevis på Jesu fuldbragte lidelse og død til en vision af et overvældende ”væld til stort vidunder” (vers 5). Denne flod har den særlige egenskab, at den kan rense for (blod)skyld og forvandle det hårde og kolde hjerte. For hjertets natur bliver tydeligt i mødet med Jesu kærlighed og hengivenhed til mig (vers 4).

Verset er derfor en bøn om, at Jesu blod vil ændre min situation (blodskylden) og mit sind. Ja, at hans blod må komme ind i mine årer, så hans frelse og forsoning kan blive min.

Her har vi altså en bøn, som udspringer af det bibelske billede af Jesus som det slagtede lam (Es 53,7. Åb 5,6), der ofrer sig selv for vores skyld. Ved at sammenligne blodstrømmen med en flod, kædes det sammen med Jesu omtale af sig selv som livets vand (Joh 4,14).

I Jesu blod er der rigelig kraft til din og min frelse. Han er en kilde til vedvarende fornyelse og kraft. Derfor har vi god grund til at forvente alt godt fra ham, som har gjort alt til vores frelse.

GRØNLANDS BISKOP FASTHOLDER BÅND TIL DANMARK

OPNÅR GRØNLAND SELVSTÆNDIGHED, VIL DEN GRØNLANDSKE FOLKEKIRKE FORTSAT VÆRE STÆRKT KNYTTET TIL DEN DANSKE. KOMMER GRØNLAND IMIDLERTID UNDER AMERIKANSK KONTROL, VIL DEN KUNNE MISTE NOGET AF SIN LUTHERSKE KARAKTER.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO PEXELS

^ Teologisk står den grønlandske folkekirke tæt på den liberale tradition i mange danske stifter.

”En eventuel grønlandsk selvstændighed vil ikke ændre på den grønlandske folkekirkes forhold til den danske folkekirke og til kongehuset,” forsikrer Grønlands biskop, Paneeraq Siegstad Munk, der dermed slår fast, at de kirkelige bånd mellem Grønland og Danmark er stærke – også hvis det politiske landskab ændrer sig.

Det fortæller hun til *Kristeligt Dagblad* på baggrund af den seneste tids tale om Grønlands selvstændighed og den kommende amerikanske præsidents ønske om at indlemme Grøn-

land i den amerikanske føderation.

Kurt E. Larsen, professor i teologi på Menighedsfakultetet i Aarhus, siger i samme avis:

”Grønlænderne ville også komme til at stå ret alene i verden, hvis ikke man beholdt en kontakt til den danske folkekirke. Der er ingen nærmere samarbejdspartnere at tænke på. I modsætning til Færøerne, hvor kirken har en stærk teologisk-konservativ tradition, står Grønlands kirke tættere på den mere teologisk-liberale tradition i de danske stifter.”

PÅ DET FRIE MARKED

Den grønlandske kirke har siden 2010 været underlagt Grønlands selvstyre økonomisk og lovgivningsmæssigt, men ifølge den grønlandske kirkelov er kirken i Grønland fortsat et stift i den danske folkekirke.

Ud over at sparre med blandt andre biskopper i Danmark gør folkekirken i Grønland også brug af danske teologer. Grønland uddanner sine egne præster, men det er hovedsageligt teologer fra Danmark, som varetager undervisningen.

Hvis Grønland imidlertid kommer under amerikansk kontrol vil det kunne få større konsekvenser, fortæller Flemming Nielsen, der er afdelingsleder på afdeling for teologi på Grønlands Universitet Ilisimatusarfik. Årsagen er, at Grønland da vil blive et mål for amerikanske missionærer.

”Den lutherske kirke står meget stærkt i Grønland, men det kan komme til at ændre sig, hvis kirkerne ryger ind på det frie marked. Så handler det jo pludselig om, hvem der er bedst til at missionere,” siger han. ■

^
Den kirkehistorisk vigtige by Nikæa lå samme sted som den nuværende tyrkiske by Iznik.

Årsdagen for historisk kirkemøde fejres i 2025

I ÅR ER DET 1700 ÅR SIDEN, DEN BERØMTE SAMLING I NIKÆA BLEV AFHOLDT. HER BLEV LÆREN OM TREENIGHEDEN FORMULERET.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO WIKIPEDIA

På baggrund af jubilæet for kirkemødet i Nikæa i år 325 har Kirkens Verdensråd udnævnt 2025 til et ”økumeniens år.”

Økumeni er samarbejde og dialog på tværs af blandt andet bekendelsesmæssige forskelle i den kristne kirke – og en gren af Kirkernes Verdensråd afholder i slutningen af oktober en konference i Wadi El Natrun nær Alexandria i Egypten med fokus på netop økumeni. Konferencen vil især koncentrere sig om, hvordan kirkerne kan samarbejde om konkrete projekter, der kan modarbejde uretfærdigheder, og vil dermed have en handlingsorienteret tilgang snarere end en tilgang, hvor de teologiske forskelle er i centrum.

Også de ortodokse kirkers overhoved, Bartholomæus, der bor i Istanbul, markerer 1700-års-jubilæet ved – i den

økumeniske ånd – at invitere den katolske kirkes overhoved, pave Frans, til at mødes i den tyrkiske by Iznik, der tidligere hed Nikæa.

MØDET FORMULEREREDE AFGØRENDE KRISTNE DOKTRINER

Til maj er det 1700 år siden, det berømte kirkemøde i Nikæa samlede biskopper fra hele den romerske verden. Her blev markante teologiske doktriner drøftet, og kirken i dag er i høj grad stadig formet af den begivenhed. Det var blandt andet her, den kristne lære om treenigheden, som vi kender den i dag, blev formuleret og fastlagt.

Mødet var den første økumeniske samling, fordi det var første gang, kirkeledere fra hele den kristne kirke var samlet for at fastlægge, hvad den kristne tro er.

NY PRÆST I KIRKEN VED TANGE SØ

Frimenigheden Kirken ved Tange Sø har ansat efterskolelærer Jakob Kirkegaard Nielsen som præst fra den 2. februar på 20 procent.

Parallelt med præstegerningen fortsætter Jakob med at undervise på Hedemølle Efterskole, og fra 1. august øges ansættelsesgraden til 40 procent.

MERCY SHIPS HAR FÅET NY GENERALSEKRETÆR

Hjælpeorganisationen Mercy Ships Danmark har ansat Charlotte Nørholm Dyhr som ny generalsekretær fra 1. januar.

Hun har tidligere ledet egen fundraising-virksomhed og haft ledende stillinger i hjælpeorganisationer som Danmission og Mission Øst

”Mit mål er at positionere Mercy Ships som en strategisk partner for både det kirkelige netværk og den maritime og medicinale industri,” siger hun.

Mercy Ships driver verdens største civile hospitalsskibe, der leverer kirurgiske indgreb og sundhedsydelser til mennesker i nød langs Afrikas kyster. De er repræsenteret i 16 lande og opererer ifølge egne oplysninger op til 3.500 patienter årligt med en stab af frivillige, hvoraf mange er fra Danmark.

>

Kristenforfølgelse er fortsat et udbredt fænomen globalt. "En af årsagerne er, at kristendommens evne til at inspirere til frihed betragtes som en ærkefjende af regimernes magt," siger Jeff King.

SKEPTISK BLIK PÅ VESTEN ØGER MODSTAND MOD VERDENS KRISTNE

IFØLGE EN RAPPORT FRA I ÅR ER KRISTNE DEN MEST FORFULGTE RELIGIØSE GRUPPE I VERDEN. FLERE AKTUELLE FAKTORER SPILLER IND OG SKABER NYE BETINGELSER FOR KRISTENFORFØLGELSE.

TEKST MORTEN HOLGÅRD TYCHSEN FOTO PEXELS

En ny rapport foretaget af organisationen *International Christian Concern*, ICC viser, at kristenforfølgelse fortsat er et udbredt fænomen globalt.

"Kristne oplever undertrykkelse i flere lande end nogen anden trosretning med store udfordringer i områder som Mellemøsten, Afrika og Asien," siger Jeff King, præsident i ICC.

Den største koncentration af røde lande – lande med den mest alvorlige forfølgelse af kristne – findes i Sahelzonen i Afrika, som inkluderer lande som Mali, Niger og Chad. Også Nordkorea, Afghanistan og Pakistan tilhører denne kategori. Kristenforfølgelsen udføres primært af islamiske ekstremister

og autoritære ledere.

Forfølgelsen kan skyldes et sammenfald af flere moderne og historiske faktorer, påpeger Jeff King.

"I mange autoritære stater anses kristendommen for at indebære vestlig indflydelse og værdier, som regimer ofte afviser som imperialistiske og destabiliserende," fortæller han til *Fox News*.

Det spiller sammen med den tendens, som ses lige nu, at Vesten globalt set mister indflydelse, og det globale Syd vender den liberale verdensorden ryggen. Og det kan afgjort gå ud over de kristne i områderne. Det fortæller Samuel Nymann Eriksen, generalsekre-

tær i Dansk Europamission, til *Kristeligt Dagblad*.

"Diktatorer og islamiske ledere undertrykker det, de ser, kan true deres magt, og vi ser flere steder, at kristne opfattes som agenter for Vesten," siger han.

AUTORITÆRE LEDERE SØGER SYNDEBUKKE

I sig selv er bare det at tro på en Gud en trussel mod regimets magt.

"Kristendommen og andre trosretninger lægger vægt på forpligtelsen over for en højere moralsk autoritet, hvilket i sig selv udfordrer autoritære regimer, som kræver total loyalitet over

for staten,” fortæller Jeff King fra ICC.

”Religion og dens evne til at inspirere til frihed, håb og modstand, betragtes som en ærkefjende af regimernes magt.”

Den teknologiske udvikling har desuden gjort det nemmere for magthavere at overvåge deres borgere, og sociale medier er blevet brugt som platforme til at sprede misinformation om kristne og opfordre til vold. Det har ledt til målrettede angreb på kristne.

Modstand mod religiøse minoriteter er heller ikke uhørt i områder præget af ustabilitet.

”Økonomiske kriser, politisk uro og social ulighed skaber omstændigheder, hvor ledere søger efter syndebukke og distraktioner, hvilket får dem til at gå efter religiøse minoriteter i et forsøg på at samle flertallet under deres magt,” forklarer ICC-præsidenten.

Samuel Nymann Eriksen håber, at en rapport som denne vil gøre indtryk på politikerne i Danmark, selvom den ikke kan give endegyldig evidens for, at kristne er mere forfulgte end andre religiøse grupper i verden.

”Når det er sagt, er det en interessant rapport, og det er et kald til Danmark og Udenrigsministeriet om at engagere sig mere,” siger han til *Kristeligt Dagblad*. ■

FORVENTET UNDERSKUD

LM har modtaget omkring 16,7 millioner kroner i gaver i 2024 inklusive øremærkede gaver for cirka 1,2 millioner til projekter, der ikke var med i budgettet.

Man havde budgetteret med 17,5 millioner kroner, og derfor forventes et underskud, som er større end budgetteret. Det endelige resultat for 2024 er dog endnu ikke på plads.

LM er i disse år velsignet med en god økonomi, så underskuddet her og nu er tåleligt. Men reserven er ikke udtømmelig.

TAG PÅ KURSUS – UDEN AT TAGE HJEMMEFRA

FOTO: UNSPLASH

I foråret tilbyder LM to kurser, hvor du har mulighed for at deltage, selvom du bor langt fra kursusstedet. Begge kurser er nemlig webinarer, det vil sige, de afholdes online, og du kan deltage via din computer.

GIV DET FOR INTET!

Tre torsdage i marts: den 13., 20. og 27. kl. 19-21.

Her får du undervisning om, hvordan evangeliet fortælles videre – helt gratis! Du får konkret vejledning til at forklare evangeliet på en enkel måde, fortælle din historie, bruge traktater og visuelle illustrationer, afholde kristendoms-kurser og meget andet.

www.oac.dk/giv-det-for-intet

TROSFORSVAR I FORKYNDELSE OG FORMIDLING

Tirsdag den 4/2 kl. 19.30-21.

Dette webinar er for prædikanter og andre, der er interesserede i formidling. Der vil være oplæg og samtale om, hvordan forkyndelsen kan inddrage vinkler og temaer, som i særlig grad udfordrer i vores tid.

trosforsvar.dlm.dk

SØREN SKOVGAARD SØRENSEN

GENERALSEKRETÆR

SSS@DLM.DK

LM STØTTER OP OM DE DANSKE JØDER

Det kom bag på mig, da jeg tilbage i 2019 blev gjort opmærksom på, hvor udbredt jødechikane er i Danmark. Efter konkrete eksempler på jødehad i flere danske byer glædede det mig derfor, at både daværende justitsminister Nick Hækkerup og statsminister Mette Frederiksen tog afstand fra hændelserne.

Men tonen over for vores jødiske medborgere er desværre ikke blevet forbedret. Snarere tværtimod – selvom politikerne stadig støtter op om dem.

“Hvor er kirkens støtte,” blev jeg spurgt om til et præstekonvent for nylig. Jeg må med skam erkende, at jeg ikke selv har ytret mig om det – ud over i de udtalelser, jeg har givet sammen med Religion og Samfund. Kan det være, fordi det nærmest virker selvindlysende, at chikane mod jøder er uacceptabelt? Uanset hvad, er kirkens tavshed i denne sag blevet bemærket.

Jeg har naturligvis drøftet det med andre kirkelige ledere, men den dialog er ikke kommet bredere ud. Derfor har jeg brug for at melde ud, at det simpelthen ikke kan passe, at jøder ikke kan gå rundt i Danmark uden frygt for chikane. Det er ikke i orden, at den jødiske skole og synagogen, som den eneste friskole og det eneste

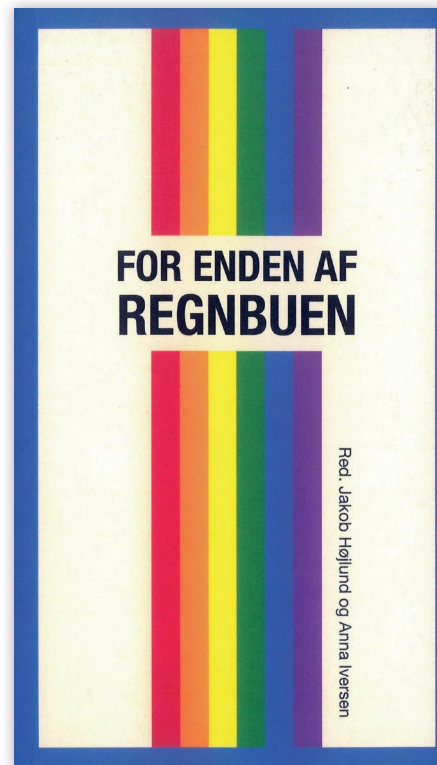
gudshus i Danmark, har brug for politiovervågning.

Skal jeg have frihed til at gå med kors om halsen, må jøderne også frit kunne bære deres religiøse tegn. Alle skal kunne færdes frit på gaden og i sit hjem uden risiko for at blive udsat for chikane.

LM var repræsenteret ved en høring om religiøs polarisering på Christiansborg den 20. november og vil også deltage i en høring om antisemitisme samme sted her i januar. For det er vigtigt, at vi som kirke markerer os og er tydelige på dette punkt. At tjene og fremme evangeliet indebærer nemlig også, at vi er med til at fremme fred og forsonlighed på det mellem menneskelige plan.

Men også som en luthersk forening, som tilmed bærer det lutherske i sit navn, er en klar og tydelig afstandtagen til ord og handlinger af antisemitisk karakter på sin plads. For det er svært at komme uden om den virkning, den sene Martin Luthers hårde ytringer mod jøder og det jødiske folk har medført. Netop som lutherske må vi være tydelige om, hvor vi står.

Vores jødiske medborgere kan kun se vores støtte i vores ord og i vores handlinger – ikke i de holdninger, vi har, men holder for os selv.

REDIGERET AF JAKOB HØJLUND OG ANNA IVERSEN:

FOR ENDEN AF REGNBUEEN

UDGIVET AF KFS

159 SIDER – KR. 99,95

Hvordan holder vi fast i en bibelsk etik, hvor ægteskabet er forbeholdt relationen mellem én mand og én kvinde, samtidig med at vi møder homoseksuelle med kærlighed og omsorg?

KFS vil med denne bog begynde på en ”samtale” om dette svære og meget aktuelle spørgsmål. Det fortjener organisationen ros for. Problemstillingen er ikke ny, men samtalen er svær og har i de senere år forekommet mere eller mindre uforløst.

Hvor regnbuen ender er et glimrende udgangspunkt for at tage samtalen op på en nuanceret måde, hvor vi kan være sandheden tro i kærlighed.

VÆGTIGE PERSONLIGE VIDNESBYRD

Meget stærkt i bogen står to vidnes-

Ny bog hjælper med at nedbryde tabu

BOGEN ER EN SAMTALESTARTER OM BIBELSK ÆGTESKABSETIK OG OM, HVORDAN MAN MØDER HOMOSEKSUELLE MED KÆRLIGHED OG OMSORG. DEN BURDE VÆRE PLIGTLÆSNING FOR ALLE KRISTNE, MENER ANMELDER.

ANMELDELSE BIRGER REUSS SCHMIDT

byrd om at vokse op som kristen med kønsdysfori eller homoseksuel prægening. Det er gribende at blive lukket ind i Margrethe Bang Rye Kofoeds og Anna Iversens åndelige kampe. For dem begge var nogle af de pinagtige problemer den tabuisering, som de mødte i de kristne fællesskaber, og den skam og ensomhed, som fulgte med, når de følte sig nødsaget til at skjule vigtige sider af sig selv.

Det fik afgørende betydning for dem begge, at de på et tidspunkt kom til at tale med en sjælesørger, som tog dem alvorligt og gik ind i en fordomsfri samtale og medvandring.

De to personlige vidnesbyrd burde være pligtlæsning for alle kristne.

En af de store udfordringer, som bogen rejser – især til kristne ledere – er, hvordan vi bryder tabuet. Det skylder vi de fire procent af kristne unge, som man mener, oplever sig tiltrukket af deres eget køn. Et lavpraktisk, men meget konkret råd, er altid at tale om homoseksualitet, som om der er en homoseksuel til stede i rummet.

OPFORDRER TIL KRITISKE SPØRGSMÅL TIL ENS HOLDNINGER

Men er Bibelen da så tydelig, når det gælder forståelsen af ægteskabet som noget, der er forbeholdt relationen mellem én mand og én kvinde? Også

blandt konservative kristne vinder den holdning frem, at det er kærligheden mellem to mennesker, der er det afgørende, og at det kønsneutrale ægteskab derfor ikke strider mod Bibelens lære.

Anders Kildahl Keseler gør i bogen op med fem af de hyppigst nævnte indvendinger mod en klassisk, bibelsk ægteskabsforståelse. Det gælder for eksempel, at Paulus kun fordømte usunde eller seksualiserede homoseksuelle forhold og ikke de gode og kærlighedsfulde.

Han gennemgår det bibelske materiale grundigt og giver solidt bibelsk belæg for at fastholde den klassiske ægteskabsforståelse. Det er et meget vigtigt kapitel, men også det, der kræver mest af læseren.

Derudover bidrager Jacob Munk Rosenlund og Peter Nissen med en række andre aspekter om ægteskabsforståelse, singleliv og homoseksualitet.

Peter Nissen opfordrer til, at vi som kirke både stiller kritiske spørgsmål ved vores egne holdninger til seksualitet og til holdningerne i den herskende tidsånd. Et godt udtryk for den ydmyge tilgang, som bogen ønsker at stå for, og som det også lykkes at få frem.

Det er let at få overblik over bogens indhold, men jeg savner en forfatterpræsentation.

Målgruppen er primært studerende, men indholdet er relevant for alle.

Læs den, men nøjes ikke med det. Tal med de andre i menigheden om den, og lad os sammen bryde tabuet. ■

BIRGER REUSS SCHMIDT
KONSULENT I LM
BRS@DLM.DK

Tal altid om homoseksualitet, som om der er en homoseksuel til stede i rummet.

KAMPAGNE I 2025: DANSKERNE SKAL HØRE OM JESUS TIL PÅSKE OG JUL

EVANGELISATIONSKAMPAGNEN "HAN LEVER" ØNSKER AT SÆTTE FOKUS PÅ TROENS CENTRALE BUDSKAB. MÅLET ER AT ENGAGERE LOKALE MENIGHEDER.

TEKST ROLF W. JØRGENSEN

"Valget af højtiderne er ikke tilfældigt. Mange danskere har kun et overfladisk kendskab til julens og påskens betydning, og kampagnen ønsker at genopdage og dele det dybere budskab bag højtiderne.

Overskriften "Han lever" indfanger troens kerne og gør det muligt at sætte fokus på både julens og påskens centrale tema: at Jesus ikke blot blev født og døde for mange år siden, men at han opstod og rent faktisk lever i dag," siger sekretariatsleder i LM Miriam Myhre.

Kampagnens hjerte er fem videoer med mennesker, som har oplevet at blive forvandlet i mødet med Jesus.

Historierne spænder bredt: en tarotkortlæser, der fandt frihed i troen; en præst, der bearbejder sorg over tabet af sin søn; og en ung kvinde, som kom til tro på Jesus, mens hun gik på gymnasiet. Budskabet er, at Jesus lever – ikke bare i historien, men midt i vores liv i dag," forklarer sekretariatsleder Miriam Myhre, som er LM's aktive repræsentant i planlægningsudvalget.

Videoerne bliver en del af en online kampagne, der også omfatter korte klip på sociale medier og postkort med QR-koder, som guider mod kampagnens hjemmeside. Postkortene, der sendes til menigheder og enkeltper-

soner, gør det nemt at dele budskabet med naboer, kolleger og venner.

Ud over videoerne indeholder kampagnen kursusmateriale om højtiderne og forslag til, hvordan man kan holde møder og gudstjenester, der kan appellere til kirkefremmede. Der planlægges også podcasts og resurser, som hjælper menigheder med at skabe arrangementer, hvor samtale om tro bliver lettilgængelig for dem, der måske aldrig har hørt om Jesus før.

SKAL TÆNKES IND MEGET SNART

"Vi har verdens vigtigste budskab, men nogle af os har brug for hjælp til at dele

HVEM STÅR BAG?

Samtaleforum for Mission og Kirke (SMK) står bag Han lever-kampagnen.

SMK består af Indre Mission, Luthersk Mission, Evangelisk Luthersk Netværk, Evangelisk Luthersk Mission, Kristeligt Forbund for Studerende og Dansk Bibel-Institut.

^
"Håbet er, at kampagnen vil skabe frimodighed i menighederne til at sætte ord på troen," siger Miriam Myhre.

Budskabet er, at Jesus lever – ikke bare i historien, men midt i vores liv i dag.

det. Vi har brug for hinanden til at gøre det frimodigt. Håbet er, at kampagnen vil skabe frimodighed i menighederne til at sætte ord på troen," siger sekretariatslederen.

Hun opfordrer derfor ledelserne i LM's kredse og frimenigheder til at

bruge kampagnens materialer i deres forberedelse frem mod påske og jul i år og invitere kirkefremmede til arrangementer. Kampagnen indeholder også inspiration til julearrangementer som koncerter og oplæg, der kan nå bredere ud i lokalsamfundet. ■

HAN
LEVER

BRUG KAMPAGNENS MATERIALE – BÅDE I HJEM OG I MENIGHED

- Del HAN LEVER-videoerne på sociale medier.
- Uddel postkort til naboer, kolleger og venner, og inviter dem med i kirke.
- Planlæg møder og gudstjenester, der kan appellere til kirkefremmede.
- Skab mulighed for samtaler om tro.

HANLEVER.DK

Lazarus Ally er ansat som assistent i Soma Biblias butik i Iringa.

Tidligere muslim: Jeg må bare forkynde evangeliet for de unåde

LAZARUS ALLY BLEV STANDSET AF JESUS PÅ VEJ TIL MOSKEEN. NU ER HAN EN BRÆNDENDE KRISTEN OG MEDARBEJDER FOR SOMA BIBLIA I IRINGA. HAN BRUGER AL SIN FRITID PÅ AT FORTÆLLE ANDRE OM SIN TRO.

TEKST KARIN BORUP RAVNBORG FOTO KARIN BORUP RAVNBORG

”Jeg blev frelst en aften i april 2014 mellem klokken 17.30 og 23.00.”

Der er nok ikke mange kristne, der vil beskrive så præcist, hvordan de kom til tro. Men for tanzaniske Lazarus Ally, der arbejder i Soma Biblias butik i Iringa, minder hans møde med den kristne tro på mange måder om den voldsomme oplevelse, Bibelens Paulus havde, da han mødte Jesus på sin vej til Damaskus.

Mens han sætter de nye kristne bøger op på hylderne, fortæller den 27-årige butiksassistent og tidligere muslim om sin bratte omvendelse som teenager.

JESUS HOLDT MIG TILBAGE

”Jeg var på vej hjem fra skole for at gøre mig klar til fredagsbøn i moskeen, da jeg hørte en stemme sige: ’Jeg er din Gud’. Først troede jeg, det var nogen omkring mig, der snakkede, så jeg gik bare videre.”

Stemmen lød igen højere og mere intenst, og Lazarus blev bange og løb hen til moskeen. Men det var, som om noget holdt fast om hans ben og forhindrede ham i at gå ind. Dengang vidste han ikke, hvad det var, men i dag er han ikke i tvivl om, at det var Jesus, der kaldte på ham.

”Folk udenfor så mig kæmpe, men jeg kunne ikke engang få et råb om hjælp over mine læber.”

Han blev nødt til at gå derfra igen, og på vejen hjem forsvandt stemmen lige så hurtigt, som den var kommet. Senere samme aften fik hans kristne nabo et kald til at gå over til ham og invitere ham med til gudstjeneste om søndagen. Selvom Lazarus aldrig havde været i kirke før, overvandt han sin frygt og gik med. Mødet med de hjertevarme kristne overbeviste ham.

”Den aften kæmpede Gud og Djævelen i mange timer en åndelig kamp om min sjæl. Men Jesus Kristus vandt, og jeg takker ham af hele mit hjerte, for jeg blev hans,” fortæller han.

SMIDT UD HJEMMEFRA

Som muslim måtte Lazarus holde sin nyfundne tro skjult for sine forældre og brødre. Men familien fandt ud af, at han gik i kirke, og smed ham ud hjemmefra. Livet blev utroligt hårdt for den unge mand, der stadig gik i skole. Han måtte leve som hjemløs på gaden, ofte uden mad og rent tøj.

”Selv under disse svære forhold sendte Gud mig hjælp gennem gode venner,” siger Lazarus, der i korte perioder fik husly hos folk fra kirken og også fik samlet penge til at købe en scooter, så han lettere kunne komme rundt.

Da han blev døbt, ændrede han sit muslimske navn til det kristne Lazarus, for, som han siger:

> I sin fritid er Lazarus Ally evangelist på de sociale medier.

”Ved Guds nåde blev jeg vakt til live efter at have mødt Jesus Kristus ansigt til ansigt.”

I en bibelstudiegruppe mødte han en af Soma Biblias norske bogvolontører, Håkon, og de blev gode venner. Lazarus kom ofte hen til butikken i Arusha, og Håkon købte nogle kristne bøger til ham, som han læste med stor interesse.

Efterhånden begyndte Lazarus også at opkøbe større partier bibler, som han solgte rundt omkring i byen, og det endte med, at han kom til at arbejde som frivillig i butikken.

EN NY PAULUS PÅ MISSION

En dag sad han og Håkon ude på lageret i butikken og snakkede om Paulus' missionsrejser, og Lazarus lyste op i et stort smil, da det gik op for ham, at Gud ønsker at nå alle mennesker med evangeliet. Med hjælp fra Soma Biblia kom han på bibelskole i det nordlige Tanzania, hvor han tog en treårig uddannelse som evangelist. Lige siden har han ikke set sig tilbage, men været fyldt af en iver efter at forkynde for andre.

Den aften kæmpede Gud og Djævelen i mange timer en åndelig kamp om min sjæl. Jesus Kristus vandt.

”Når jeg hører om, hvor mange mennesker i verden, der vil dø uden at høre om Guds frelsende nåde, må jeg bare fortælle dem om evangeliet. Mit største ønske, efter jeg selv blev frelst, er, at alle må høre ham til,” siger den tidligere muslim, der i dag er ansat som assistent i Soma Biblias butik i Iringa.

EVANGELIST PÅ SOCIALE MEDIER

Sin fritid bruger Lazarus på at fortælle om Jesus gennem husbesøg og gadeevangelisation og ved at dele sit vidnesbyrd i kirker rundt omkring. For nylig har han også været nogle uger i Kenya for at evangelisere.

Og så er han evangelist på de sociale medier.

Han har sin egen YouTube-kanal, hvor han vidner om Jesus, og han bruger Facebook og TikTok for at få flere følgere. Som selvlært har han lavet små præsentationsvideoer for Soma Biblia, hvor han har filmet og interviewet kunder i butikken.

Lige nu sparer han op til at lave sit eget studie hjemme hos sig selv, så han kan lave bedre videoer med en højere lyd kvalitet.

”Mit ønske er at forene mennesker i Kristus ved at forkynde hans budskab om frelse til hele verden,” siger han. ■

Kristeligt Landmandsstævne

14. - 16. februar 2025

For dig med interesse for samfund, kultur og verden omkring os. Mød bl.a. Erik Bjerager og Arne Andreasen. Alle er velkomne – også selvom man ikke er beskæftiget med landbrug.

Priser fra kr. 998,-

Se program på nyborgstrand.dk/events

Nyborg Strand Østerøvej 2 5800 Nyborg

**NYBORG
STRAND**

Bofællesskabet Kernehuset i Ans (ved Tange sø) søger medarbejder til et meningsfuldt **pædagogisk arbejde** blandt husets skønne beboere.

Vi hører gerne fra dig, hvis du ønsker fast arbejde om natten eller har brug for supplerende arbejde som vikar.

Se mere på kernehuset-ans.dk.

En del af:

Kommunikationskursus for ægtepar

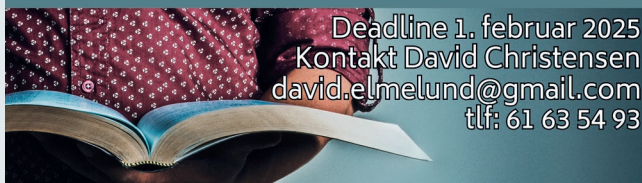
14.-16. marts 2025

på Virksund Kursuscenter

Se www.aegteskabsdialog.dk

NU er det tid for ønsker om møderækker, lejre og bibelweekender i foråret 2026 ved landsforkyndere

penta byg a/s

pentabyg.dk

Pædagog til SFO i Hvidovre

Vil du være med til at udvikle den pædagogiske praksis i vores skolefritidsordning, hvor du giver børnene en god og indholdsrig hverdag, så har du nu muligheden for at blive en del af vores SFO med timer ind i skoledelen.

SFO'en har 100 børn i alderen 6-10 år.

Du har en pædagoguddannelse eller lignende. Du kan arbejde aktivt med på skolens kristne værdigrundlag.

Stillingen er en fast stilling på mellem 80 og 100 % med ansættelse pr. 1. april 2025.

Løn og ansættelse i henhold til overenskomst mellem BUPL og FKF.

Ansøgningsfrist den 12. februar. Samtaler i uge 8.

Se hele stillingsopslaget på vores hjemmeside www.esajasskolen.dk

Har du spørgsmål, eller vil du gerne mødes til en snak, så ring til sfoleder Christian Bruun 31392102.

VI LEDER EFTER LIGE PRÆCIS DIG!

FLERE LEDIGE STILLINGER

Brænder du for at bidrage til et værdifuldt liv for mennesker med nedsat funktionsevne? Kan du se dig selv i en struktureret hverdag, hvor der også er plads til hygge, fest, varme og gode relationer? Så er det måske dig, vi søger som kollega på Bofællesskabet Elmebo.

Vi søger pædagogisk og sundhedsfagligt uddannet personale, samt personale til køkken/rengøring.

Se mere på Elmebo.dk

Har du spørgsmål eller ønsker yderligere information: kontakt lederpar Ida og Michael Dilling Nørgaard 28 96 73 05 20 78 57 98

ELMEBO
Mere end en institution - et rigtigt hjem!

COMPOUNDERS

MW Compounders er en dansk børsnoteret investeringsforening. Foreningen har investeret i 20-30 globale compounder-aktier.

Læs mere på vores hjemmeside: mwcompounders.dk

Kontaktpersoner:

Johannes Møller: 61 31 64 85 Dan Vejse: 26 83 37 44

Retræte: Discipelskab med Maria

Luthersk Mission i Sønderjylland/Fyn arrangerer i samarbejde med Indre Missions Region Syd en retræte med undervisning, gudstjenester og stilhed til eftertanke.

Dato: 2.-6. april – der er stadig enkelte ledige pladser.

Sted: Sundeved Centret, Sønderborg

Kontakt: afdelingsmissionær Peter Nissen, pen@dml.dk

Se mere på <https://soenderjylland.dml.dk/>

LM SØGER TVÆRKULTUREL KONSULENT

LM søger en tværkulturel konsulent på 80-100 % til opgaver primært i Sønderjylland.

Dine opgaver bliver:

- at møde nydanskere med evangeliet gennem en lang række arrangementer og typer af fællesskaber.
- at lede og opmuntre frivillige.
- at inspirere LM's bagland til at være åbne kristne fællesskaber for nydanskere.

Ansøgningsfrist: 31. januar 2025

Læs hele stillingsbeskrivelsen på dml.dk/job.

Kontakt gerne tværkulturel teamleder Rebekka Zoll Landkildehus på rzl@dml.dk / 48 20 76 73.

+ Luthersk
Mission

REACH!

VIL DU RÆKKE UD? – SÅ BLIV VOLONTØR

LM SØGER VOLONTØRER TIL DET INTERNATIONALE ARBEJDE FRA SOMMEREN 2025 OG TI MÅNEDER FREM:

2-3 volontører til undervisning i Siem Reap, Cambodja

2-3 volontører til undervisning i Battambang, Cambodja

2 volontører til børnehjem i Iringa, Tanzania

1 bogvolontør til Soma Biblia i Tanzania

1 medievolontør til Soma Biblia i Tanzania

Læs mere om stillingerne på dml.dk/job eller kontakt en af LM's missionskonsulenter:

Rebekka Zoll Landkildehus, rzl@dml.dk / 48 20 76 73

Ole Malmgaard, om@dml.dk / 40 80 38 23

Ansøgningsfrist: 31. januar 2025.

+ Luthersk
Mission

TRO & MISSION

Udgives af Luthersk Mission,
Industrivænget 40, 3400 Hillerød
dml@dml.dk / 48 20 76 60
www.dml.dk

TRYK

Jørn Thomsen Elbo
Oplag 2.700
ISSN 2446-4147
ISSN 1601-975X (Tro & Mission online)

ANSV. REDAKTØR

Morten Holgård Tychsen
mht@dml.dk / 28 95 65 03

REDAKTION

Kaja Lauterbach, journalist/red.sekr.
Karin Borup Ravnborg, journalist
Amalie Puggaard Poulsen, grafiker

Ideer og artikelforslag modtages gerne på
tm@dml.dk / 48 20 76 80.

Magasinets indhold er ikke nødvendigvis
udtryk for LM's ledelses holdninger.
Bibeltitater er fra den autoriserede oversæt-
telse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

ABONNEMENT

Danmark: 450 kr. pr. år.
Unge under 30 år: 225 kr. pr. år.
Udlandet (herunder Færøerne og Grøn-
land): 550 kr. pr. år.
Netabonnement: 225 kr. pr. år (unge under
30 år: 125 kr. pr. år)
Alle beløb + 40 kr. i gebyr, hvis man ikke er
tilmeldt betalingservice.
Abonnementet løber, til det bliver opsagt.
Ved adresseændring bedes oplyst både
gammel og ny adresse.

ANNONCER

Annoncer til næste nummer skal være re-
daktionen i hænde senest tirsdag den 28.
januar 2025.
Se priser og betingelser på troogmission.dk.

NÆSTE NUMMER

Tro & Mission nr. 2/2025 udkommer 7. fe-
bruar.

KODE TIL TRO & MISSION ONLINE

1. kvartal 2025: 2025@T&M-1
4. kvartal 2024: Tro&M2024-4

STØT LM

Gaver til missionsarbejdet sendes til konto
2230 - 0726496390 eller via MobilePay 66288.
Se også dml.dk/støt.

EMILIE HUSTED AMBROSEN

VOLONTØR I TANZANIA
EMILIEHAMBROSEN@GMAIL.COM

MIT HJERTE ER HOS BØRNENE PÅ HURUMA CENTER

Hvad laver du lige for tiden?

Lige nu er jeg i Tanzania, hvor min primære arbejdsopgave er at være på Huruma Centeret i Iringa. Det vil sige, at dagene går med spil, leg, undervisning og hygge med børnene.

Hvad er dine planer for den kommende tid?

Mine planer er at blive ved med at prøve på at være den familie, som de børn ellers ikke har. Derudover glæder jeg mig til at se, hvilke stier Gud ønsker, jeg skal følge.

Er der noget, som har glædet dig særligt på det seneste?

Det har jo lige været jul, og det har glædet mig at se, hvordan julefreden også har kunnet sænke sig over børnehjemmet. Det bekræftede blot, at man ikke behøver at have så meget, så længe man har hinanden.

Er der et forbøns- eller takkeemne, du gerne vil dele?

I år er mit hjerte hos børnene på Huruma Centeret, og derfor vil jeg også gerne bede om forbøn for dem. Ud over det materielle vil jeg også gerne bede om forbøn for, at deres tro må holde ved, og de må blive ved med at ville lære Gud at kende.

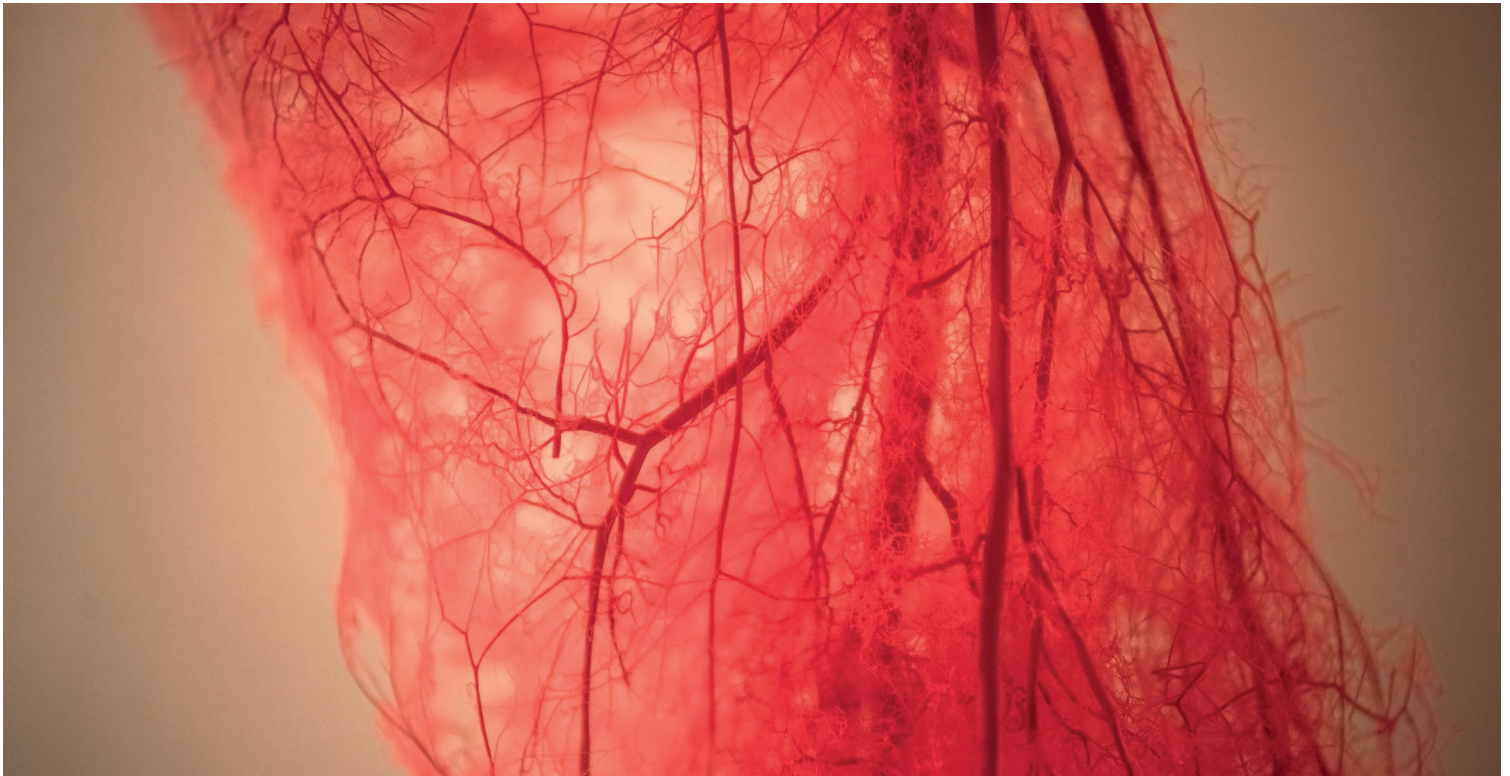
Hvad laver du i fritiden?

Der er særligt en ting, jeg bruger min fritid på, og det er lovsang i den Internationale Kirke i Iringa (ICF). Ellers er der god tid til at være kreativ og fordybe sig.

Er der et bibelvers, du er særligt glad for?

”Vi elsker, fordi han elskede os først.” Første Johannesbrev 4,19.

Jeg ønsker at give børnene alt den kærlighed, jeg kan give, men det er endnu vigtigere for mig, at de må se, hvor kærligheden kommer fra.

TEMA: BLODET

Når Jesus skærtorsdag omtaler vinen på bordet som sit eget blod, som må ofres, trækker det tråde langt tilbage i den jødiske historie – helt tilbage til ofringerne beskrevet i mosebøgerne.

Men Jesu blod er af en anden beskaffenhed end det blod, som kommer fra dyreflere. Ofringen af hans blod skal ikke gentages, men gælder én gang for alle. Blodet fra ham er ikke bare en del af et gammelt ritual, men kan rense og forvandle det inderste i vores hjerter.

Når vi i dag flere tusind år senere om søndagen går til nadver og drikker altervinen, kommer vi i kontakt med det, som skaffer soning og genopretter fællesskabet til den hellige Gud.

»
Ligesom blodgennemstrømningen i mig giver liv, sådan tror vi som kristne på, at livet strømmer ud fra nadverbordet.

NICOLAJ DAM BENDIKS, SIDE 28